

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MVCRX05TLJRU
prvotní identifikátor

odbor archivní správy a spisové služby
Nad Štolou 3
170 34 Praha 7

Č. j. MV- 79246-3/AS-2021

Praha 30. července 2021

Informace o novele zákona č. 499/2004 Sb.

Odbor archivní správy a spisové služby zpracoval ve spolupráci s dalšími odbory Ministerstva vnitra a se státními archivy stručnou informaci k novele zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, provedené zákonem č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci. Informaci bude postupně doplňovat.

Informace o novele zákona č. 499/2004 Sb.

Zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, upravuje vybraná ustanovení zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AZ“). Novela AZ a souvisejících předpisů tedy bezprostředně souvisí s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, vyvolaných kromě jiného požadavky zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Přijetím všech změn je sledován cíl dosáhnout úplné elektronizace veřejné správy, a to včetně výkonu spisové služby v elektronické podobě v elektronických systémech spisové služby u všech veřejnoprávních původců.

Změny v AZ se týkají několika oblastí. Je to zejména zavedení atestace elektronického systému spisové služby (dále jen „eSSL“), povinnost veřejnoprávních původců vést spisovou službu postupně jen v eSSL a s tím související změna ve vymezení rozsahu skupin „veřejnoprávní původce“ a „určený původce“, změny ve vedení jmenných rejstříků, zavedení pravidel pro práci se spisy, příprava na zavedení povinného předávání spisů ve formě e-spisu a některé další dílčí úpravy v oblasti archivnictví a spisové služby (získávání údajů o žadatelích pro nahlížení do archiválií, přestupky, doplnění přílohy č. 2 a přechodná ustanovení).

1. Atestace eSSL

Nejvýznamnější změnou je bezesporu zavedení atestace eSSL. Tato povinnost se dotkne nejenom celého systému spisové služby od vzniku/příjmu dokumentu až po jeho uložení a vyřazení. Prověří, zda eSSL odpovídá požadavkům příslušných právních předpisů např. po stránce správcovských rolí, rozhraní, vytváření záloh, výmazu dokumentů, transakčního protokolu, tvorby XML schémat, tvorby a udržování metadat, bezpečnosti systému a v neposlední řadě také zda má eSSL řádně vedenou dokumentaci včetně všech požadovaných příruček.

Novela předně doplňuje ustanovení § 2 AZ Vymezení pojmů o nové písm. u), vysvětlující, co se míní atestací eSSL. Tímto pojmem se rozumí posouzení souladu elektronického systému spisové služby s požadavky AZ, vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), a Národního standardu pro elektronické systémy spisové služby (dále jen „NS“). To znamená, že eSSL musí splňovat všechny požadavky, kladené uvedenými předpisy na vedení spisové služby v elektronické podobě.

Novela svěřila organizační zajištění atestace a zveřejňování výsledků atestačního řízení Ministerstvu vnitra (dále jen „ministerstvo“). Ustanovení § 44 AZ (Působnost ministerstva) je proto doplněno o tři nová písmena, podle nichž ministerstvo předně stanoví a následně také zveřejní ve Věstníku ministerstva postup atestačního střediska pro eSSL při provádění atestace eSSL, dále podmínky provádění atestace a výši úplaty za provedení atestace [ustanovení § 44 písm. v)], vede seznam atestačních středisek a seznam platných atestů elektronického systému spisové služby [ustanovení § 44 písm. w)] a kontroluje atestační střediska [ustanovení § 44 písm. x)].

Podrobnosti provádění atestace eSSL obsahují nová ustanovení § 69b až § 69e AZ. Jsou v nich uvedeny všechny podrobnosti, důležité pro zajištění a organizaci provádění atestačního řízení. Ustanovení § 69b stanovuje, že atestaci provádí vždy a jedině atestační středisko. Jím může být jen a) osoba nebo jiné právní uspořádání podle odstavce 3 § 69b, nebo b) ministerstvo, neurčí-li jinou osobu nebo jiné právní uspořádání podle odstavce 3 § 69b. Ministerstvo může určit atestačním střediskem osobu nebo jiné právní uspořádání jen za stanovených podmínek. Je to především podmínka, že jejich zřizovatelem nebo zakladatelem je stát. Další podmínkou je, že atestačním střediskem může být určena jedině osoba nebo jiné právní uspořádání, u nichž lze předpokládat, že mají odbornou a technickou způsobilost k provádění atestace, a které se samy nezúčastní hospodářské soutěže v oblasti eSSL a nemají žádný zájem na výsledku atestace. AZ současně stanovuje podmínku, že nevykonává-li

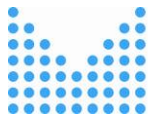
ministerstvo vůči osobě nebo jinému právnímu uspořádání úkoly zřizovatele nebo zakladatele, může je určit atestačním střediskem pouze v dohodě s ústředním správním úřadem, který vůči nim vykonává úkoly zřizovatele nebo zakladatele. Určení atestačním střediskem je přitom nepřevoditelné, tedy nelze je převést na jinou osobu nebo jiné právní uspořádání.

Ustanovení § 69c stanoví zásady provádění atestace eSSL. Atestační středisko provede atestaci na základě objednávky a postupem, za podmínek a za úplatu stanoveným ministerstvem. Objednatel atestace tedy musí podat atestačnímu středisku nejprve objednávku atestace.

K provedení atestu musí být dodán objednavatelem atestace eSSL předem konfigurovaný systém, obsahující vždy:

- testovací data připravená pro atestační postupy,
- veškerá předkonfigurovaná rozhraní podle atestačních postupů,
- příslušnou dokumentaci podle zákona č. 365/2000 Sb. (provozní dokumentace, bezpečnostní dokumentace informačního systému veřejné správy, systémová příručka a uživatelská příručka s popisem funkcí, včetně bezpečnostních, které používá správce systému nebo uživatel a návod na použití těchto funkcí a věcí souvisejících), a
- objednatel musí poskytnout nezbytnou součinnost včetně technické podpory na úrovni HOT-LINE pro koncové uživatele a administrátory.

AZ sice nespécifikuje osobu objednavatele atestace eSSL, nicméně ze souvislostí a zejména z požadavků na eSSL, jehož atestace je objednána, je zřejmé, že ji bude objednávat dodavatel, případně systémový integrátor, pokud se bude jednat o integraci více různých systémů tvořících odpovídající funkční celek. Veřejnoprávní původce totiž není schopen objednat atestaci eSSL a splnit požadavky na úplnost eSSL. Jedinou výjimkou jsou veřejnoprávní původci, užívající eSSL vyvinutý a nasazený jimi samotnými. Objednavatelem atestace je pak v tomto případě samozřejmě samotný veřejnoprávní původce.

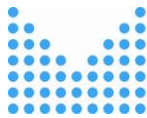
Atestační středisko provede atestaci eSSL ve lhůtě do 3 měsíců ode dne objednání atestu. Zjistí-li důvody, pro něž ji není možné provést v této lhůtě, musí o tom vyzoomět objednavatele atestace ještě před uplynutím lhůty a sdělit mu, do kdy atestaci eSSL provede.

Pokud eSSL splňuje požadavky AZ, vyhlášky v rozsahu zmocnění daného ustanovením § 70 odst. 1 AZ a NS, vydá atestační středisko objednavateli atestace písemný atest. Současně ho zveřejní na svých internetových stránkách a zašle jej ministerstvu, které oznámí jeho vydání ve Věstníku ministerstva. Pokud eSSL požadavky nesplňuje, atestační středisko o tom vyzoomí objednavatele a ministerstvo a sdělí jim důvody nesplnění požadavků.

Ustanovení § 69d odst. 1 stanoví, že atest platí 2 roky ode dne jeho vydání. Dále pak stanoví, že změní-li se v průběhu platnosti atestu požadavky AZ, vyhlášky v rozsahu zmocnění daného ustanovením § 70 odst. 1 AZ nebo NS, atest nadále platí, nejvýše však po dobu 1 roku ode dne nabytí účinnosti změny požadavků. Atestační středisko po uplynutí této doby atest zneplatní, informaci o tom zveřejní na svých internetových stránkách a zašle ji ministerstvu, které ji zveřejní ve Věstníku ministerstva, a objednavateli atestu.

Ustanovení § 69d dává ministerstvu právo, aby – má-li důvodné pochybnosti, zda eSSL skutečně splňuje v době platnosti atestu všechny požadavky a nejde-li o situaci podle odstavce 2 – mohlo uložit atestačnímu středisku provést na jeho náklady revizi atestu, a to v rámci stanovených podmínek.

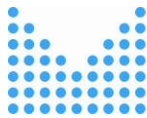
Pokud eSSL splňuje nadále všechny požadavky, atestační středisko o této skutečnosti vyzoomí ministerstvo. Pokud je však již nesplňuje, atestační středisko musí o této skutečnosti vyzoomět ministerstvo a objednavatele a sdělit jim důvody nesplnění požadavků. Atestační středisko současně zneplatní atest, zveřejní o tom informaci na svých internetových stránkách a zašle ji ministerstvu, které ji zveřejní ve Věstníku ministerstva, a objednavateli atestace.

AZ dále povoluje veřejnoprávnímu původci vykonávat spisovou službu v eSSL, u kterého bylo revizí atestu zjištěno, že nespĺňuje požadavky, nejvýše 1 rok ode dne zveřejnění informace o zneplatnění atestu ve Věstníku ministerstva. Lhůta se stanovuje proto, aby veřejnoprávní původce měl časovou rezervu k nápravě situace (úprava eSSL nebo jeho náhrada atestovaným eSSL).

Ustanovení § 69e je velmi důležité, neboť dodavatelům zakazuje nabízet nebo dodávat veřejnoprávním původcům eSSL, který nespĺňuje stanovené požadavky a u něhož není jejich splnění potvrzeno atestem. Pokud eSSL sestává z technologických modulů nebo samostatných funkčních celků, k atestaci se předkládá vždy jako funkční celek. Atest se vydá na takto dodaný funkční celek a platí výhradně pro atestovaný celek. Dílčí atestace eSSL po jednotlivých částech není přípustná. Bude-li se jednat o hostované řešení eSSL, případně o řešení zapsané v katalogu cloudových služeb, pak se atestuje opět celé řešení jako celek. Pokud by některý z uživatelů hostovaných služeb nebo cloudového řešení využíval jenom část takového systému, je to plně na odpovědnosti koncového uživatele služby. Vždy však platí stejně jako u řešení „on-premise“, že musí být atestováno celé řešení jako celek, splňuje-li veškeré požadavky AZ, vyhlášky a Národního standardu. Atest se vydává vždy na konkrétní verzi dodaného eSSL. Softwarové záplaty jsou možné pouze tehdy, když žádným způsobem neovlivní funkcionalitu atestované verze eSSL, přičemž postup pro provádění záplat u atestovaných eSSL bude upraven v NS v části „Správcovské funkce“ a bude samozřejmě součástí atestace eSSL.

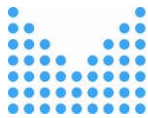
Ustanovení sice uvádí, že eSSL, který nespĺňuje stanovené požadavky, nesmí být nabízen a dodáván dodavateli, ovšem tento požadavek platí samozřejmě rovněž pro veřejnoprávní původce, kteří používají eSSL zhotovený jimi samotnými. To ostatně plyne přímo z ustanovení § 63 odst. 3 věty druhé AZ, povolující používání výhradně atestovaných eSSL.

S jednoznačně formulovaným požadavkem ustanovení § 69e AZ přímo souvisí doplnění ustanovení § 63 odst. 3 věty druhé AZ, podle níž veřejnoprávní původci mohou využívat pouze ty eSSL, které splňují požadavky AZ, vyhlášky a NS a u nichž je splnění těchto požadavků potvrzeno atestem. Toto ustanovení se pak nepoužije jen tehdy, pokud došlo ke změně požadavků AZ, vyhlášky nebo NS a ode dne nabytí účinnosti změny neuplynul 1 rok, a to pouze a výlučně ve vztahu k požadavku, který byl změněn.

V souvislosti se zaváděnými pravidly atestace eSSL se mění také část AZ, Hlava V Přestupky. Do stávajícího ustanovení § 74 se za odst. 10 vkládá nový odst. 11, podle něhož se právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v rozporu s ustanovením § 69e nabízí nebo dodává veřejnoprávnímu původci takový eSSL, který nesplňuje požadavky AZ, vyhlášky a NS a u kterého není splnění těchto požadavků potvrzeno atestem. Za porušení této povinnosti se ukládá pokuta; ustanovení § 74 odst. 12 AZ se proto doplňuje o nové písmeno a), podle něhož je za výše uvedený přestupek možné udělit pokutu až 1 000 000 Kč.

Vzhledem k zavádění nových požadavků na eSSL stanoví zákon č. 261/2021 Sb. lhůty, od kdy nabývají ustanovení účinnosti. Ustanovení o povinné atestaci eSSL nabývá účinnosti dnem 1. února 2022. Veřejnoprávní původci podle § 3 odst. 1 písm. a) až e) AZ ve znění účinném ode dne 1. února 2022, jsou povinni uvést výkon spisové služby do souladu se všemi požadavky zákona č. 499/2004 Sb., ve znění účinném ode dne 1. února 2022, nejpozději do 31. prosince 2023. Veřejnoprávní původci podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. f) až m) AZ pak mají tuto lhůtu stanovenou do 31. prosince 2024. Veřejnoprávní původci s povinností uvést eSSL do souladu s požadavky AZ nebo zavést spisovou službu v elektronické podobě se tedy dělí takto:

Do 31. prosince 2023	Do 31. prosince 2024
organizační složky státu	územní samosprávné celky
ozbrojené síly	organizační složky územních samosprávných celků, vytvářejí-li dokumenty uvedené v přílohách č. 1 nebo 2 AZ
bezpečnostní sbory	právnícké osoby zřízené nebo založené územními samosprávnými celky, vytvářejí-li dokumenty uvedené v přílohách č. 1 nebo 2 AZ
státní příspěvkové organizace	vysoké školy
státní podniky	školy a školská zařízení s výjimkou mateřských škol, výchovných a ubytovacích zařízení a zařízení školního stravování
	zdravotní pojišťovny
	veřejné výzkumné instituce
	právnícké osoby zřízené zákonem

Legislativní změny v AZ týkající se atestace eSSL a související se zákonem č. 261/2021 Sb. mají naprosto zásadní charakter, a to zejména s ohledem na jejich dopad na veřejnoprávní původce. Jelikož vzhledem k požadavkům na eSSL je zřejmé, že atestaci eSSL musí zajistit jejich dodavatelé s již uvedenou výjimkou, kdy tvůrcem eSSL jsou samotní veřejnoprávní původci, doporučuje se uživatelům eSSL zjistit, zdali jimi užívaný eSSL byl atestován a výsledek atestu zveřejněn ve věstníku Ministerstva vnitra a na stránkách ministerstva v sekci Archivnictví a spisová služba, část Spisová služba, kde budou výsledky rovněž publikovány. Jelikož ministerstvo bude zveřejňovat pouze informace o eSSL, jimž byl udělen atest, doporučuje se všem uživatelům, aby byli v průběžném kontaktu s dodavatelem eSSL, který užívají, a požadovali informaci, zdali eSSL bude atestován. Vzhledem ke vzniklé situaci se proto doporučuje veřejnoprávním původcům získat od dodavatele eSSL prohlášení,

v němž uvede, že do stanovené doby buďto předloží výsledek atestu dodávaného eSSL, nebo se atestací nepodrobí.

AZ stanovil podmínku, že atestace může být prováděna **pouze** ke zjištění shody atestovaného eSSL s požadavky AZ, vyhlášky a NS. Každému uživateli se proto doporučuje rovněž prověřit, zdali dodaný eSSL splňuje požadavky stanovené jinými právními předpisy.

Z výše uvedených nových nebo doplněných ustanovení AZ plyne, že veřejnoprávní původci vedoucí spisovou službu v eSSL musí nyní zejména:

- analyzovat současný stav eSSL a všech navazujících systémů,
- prověřit všechny smlouvy s dodavateli,
- na dodavateli požadovat závaznou informaci o jeho dalším postupu, tj. zejména zdali objednal atestaci dodávaného eSSL,
- v případě vyhlášení veřejné zakázky na nový eSSL uvést podmínku atestace přímo v požadavcích, v případech výběrových řízení v meziobdobí od července 2021 do doby atestace eSSL vyžadovat zejména budoucí závazek získání atestu přímo od dodavatele jako součást podmínek výběrového řízení a sledovat splnění podmínek vyžadovaných jinými právními předpisy, schopnost migrace dat a integraci s dalšími systémy.

2. Povinné vedení spisové služby v eSSL

Jak již bylo výše vysvětleno, stávající ustanovení § 63 odst. 3 po úpravě stanoví, že všichni veřejnoprávní původci budou spisovou službu vykonávat v eSSL, splňujícím požadavky AZ, vyhlášky a NS, jimž bylo jejich splnění potvrzeno atestem. Výjimkou z tohoto požadavku může být jen případ, kdy došlo ke změně požadavků a ode dne nabytí účinnosti změny neuplynul 1 rok, a výlučně ve vztahu k požadavku, který byl změněn. V souvislosti s těmito změnami se v ustanovení § 63 odst. 4 AZ slova „uvedení v odstavci 3 větě první“ a slova „pro elektronické systémy spisové služby (dále jen „národní standard“)" ruší, neboť původně odkazovala na větu první tohoto ustanovení, která byla novelou zásadně změněna, resp. změně

se postupným nabýváním účinnosti povinného vedení spisové služby v eSSL od 1. ledna 2024, resp. 1. ledna 2025.

Tato změna přináší veřejnoprávním původcům několik úkolů. Předně zavedením povinného vedení spisové služby v elektronické podobě se smaže rozdíl mezi veřejnoprávními původci a určenými původci, resp. obě skupiny postupně splynou. Důvodem je skutečnost, že pojmy původně napomáhaly odlišit skupinu původců dokumentů, vedoucích povinně spisovou službu v eSSL, od ostatních veřejnoprávních původců s právem zvolit způsob vedení spisové služby v digitální nebo listinné podobě. Tím se samozřejmě nezmění právo obcí s výjimkou hlavního města Praha, škol a veřejnoprávních původců uvedených v § 3 odst. 1 písm. g) a h) vykonávat spisovou službu v rozsahu ustanovení § 64, § 65, § 66, § 67, § 68 odst. 1 až 3, § 68a a § 69a.

Skupina veřejnoprávních původců, vedoucích povinně spisovou službu v elektronické podobě již nyní (dosud tzv. „určení původci“), musí sledovat vývoj situace u jimi užívaného eSSL, tedy zejména zdali již byl atestován a bylo mu uděleno potvrzení o atestu, nebo zdali dodavatel eSSL jeho atest teprve objedná. Budou-li v budoucnu soutěžit z různých důvodů nový eSSL, musí vybrat jen takový, jemuž byl již udělen atest; užívání eSSL bez atestu bude pro tuto skupinu veřejnoprávních původců od 1. ledna 2024 nepovolené.

Skupina veřejnoprávních původců, majících dosud právo zvolit způsob vedení spisové služby v elektronické nebo v listinné podobě, musí nejpozději do 31. prosince 2024 uvést eSSL do souladu s požadavky AZ, vyhlášky a NS, pokud vedou spisovou službu již nyní v elektronické podobě, případně přejít na spisovou službu v elektronické podobě, pokud ji dosud vedou v listinné podobě. Jejich úkoly jsou obdobné jako v případě veřejnoprávních původců vedoucích již nyní povinně spisovou službu v eSSL, tedy sledovat vývoj situace u jimi užívaného eSSL, případně vysoutěžit takový eSSL, jemuž byl udělen atest.

V souvislosti s přechodem veřejnoprávních původců na zabezpečení výkonu spisové služby v eSSL se v ustanovení § 65 odst. 8 AZ ruší část věty první „Veřejnoprávní původci vykonávající spisovou službu v elektronické podobě v elektronickém systému spisové služby podle § 63 odst. 4 mohou ve svých spisových řádech ...“. Důvodem je již výše uvedená skutečnost, že vymezení okruhu veřejnoprávních původců vedoucích povinně spisovou službu v eSSL je zbytečné, neboť veřejnoprávní původci budou muset od 1. ledna 2024, resp. 1. ledna 2025 používat k vedení spisové služby výhradně eSSL, splňující požadavky AZ a dalších předpisů. Právo používat zvláštní technologické prostředky, jimiž lze výlučně pro potřebu veřejnoprávního původce nahradit elektronický podpis, elektronickou pečeť, elektronické časové razítko nebo jiný elektronický prostředek obdobného účelu, samozřejmě zůstává zachováno.

3. Jmenné rejstříky

Významné změny přinesla novela rovněž v oblasti vedení jmenných rejstříků. Ustanovení § 64 odst. 4 AZ zmírňuje povinnost vést ve jmenném rejstříku, vedeném jako samostatná funkční část evidenční pomůcky eSSL, údaje o všech odesílatelích a adresátech dokumentů evidovaných v evidenční pomůcce a jiných osobách, jichž se dokumenty evidované v evidenční pomůcce týkají. Jelikož dosavadní praxe prokázala, že takový požadavek je administrativně velmi náročný, ne zcela funkční a nadto zneužitelný, novela AZ stanoví, že údaje ve jmenném rejstříku budou vedeny povinně pouze o odesílateli dokumentu a adresátovi dokumentu. Údaje o jiných osobách, jichž se dokumenty evidované v evidenční pomůcce týkají, se povedou ve jmenném rejstříku jen tehdy, shledal-li původce potřebu jejich vedení. Stejná zásada pak platí rovněž při vedení jmenných rejstříků v rámci spisové služby v listinné podobě; její platnost však uplyne dnem 1. ledna 2024 nebo 1. ledna 2025, jak již bylo uvedeno výše.

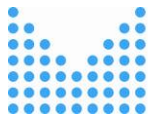
Ustanovení § 64 odst. 5 AZ přináší několik změn. První je zde potvrzené a již výše komentované právo veřejnoprávního původce vést údaje ve jmenném rejstříku o jiných osobách, jichž se dokumenty evidované v evidenční pomůcce týkají, jen v případě, že shledal

takovou potřebu. Druhou změnou je omezení dobrovolného vedení bezvýznamového identifikátoru dokumentu pro potřeby výkonu spisové služby. Novela AZ tuto dobrovolnost mění na povinné vedení bezvýznamového identifikátoru ve jmenném rejstříku [ustanovení § 64 odst. 5 písm. f)]. Povinnost souvisí s tzv. „záměrnou ochranou osobních údajů“. S ohledem na povinnosti vyplývající z ustanovení § 25 vyhlášky, zejména pak z odst. 2, který stanovuje povinnost veřejnoprávního původce ověřovat přesnost údajů vedených ve jmenných rejstřících, je nutné v souladu s ustanovením § 10 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 111/2009 Sb.“), přiřadit k fyzické osobě ztotožněné v rámci výkonu agendy spisové služby tzv. agendový identifikátor fyzické osoby podle ustanovení § 9 téhož zákona. Není-li možné z různých důvodů fyzickou osobu jednoznačně „ztotožnit“ a ověřit údaje o ní v příslušném registru, uvede se v této položce takový bezvýznamný identifikátor, který bude v rámci agendy spisové služby jedinečný.

Metody využívání pseudonymizace (nahrazení osobně identifikovatelného materiálu umělými identifikátory) a šifrování (kódování zpráv, aby je mohly číst pouze oprávněné osoby) jsou pro záměrnou ochranu osobních údajů zcela typické; proto byla tato povinnost dána přímo AZ právě pro případ jmenných rejstříků. Povinnost vedení bezvýznamového identifikátoru souvisí přímo s Nařízením evropského parlamentu a rady (EU) č. 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), konkrétně s článkem 25.

Třetí změnou je zavedení povinnosti vést v rejstříku vždy odkaz na dokument, jehož je osoba odesílatelem, adresátem nebo se jí jinak týká a u něhož veřejnoprávní původce shledal potřebu vedení odkazu, případně odkaz na spis, jehož je takový dokument součástí [ustanovení § 64 odst. 5 písm. g)]. Tento požadavek v praxi znamená povinné propojení údaje ve jmenném rejstříku s příslušným dokumentem/spisem. Tím se napravuje skutečnost, že stávající znění AZ takové ustanovení postrádalo, takže veřejnoprávní původci museli sami stanovit, jak údaje vedené ve jmenném rejstříku propojit s příslušným dokumentem či spisem.

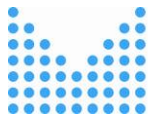

V ustanovení § 64 odst. 6 AZ se pouze opakuje právo veřejnoprávních původců vést ve jmenném rejstříku údaje o odesílateli dokumentu nebo adresátu dokumentu, který je fyzickou osobou, a o jiné fyzické osobě, jíž se dokument týká, jen pokud shledal potřebu jejího vedení. Novelizované ustanovení § 64 odst. 7 AZ zpřísňuje nakládání s údaji vedenými o fyzických osobách ve jmenném rejstříku. Starší povinnost veřejnoprávního původce stanovit pro tyto údaje maximálně tříletou skartační lhůtu od doby, kdy dokumenty nebo spisy, k nimž se údaje vztahovaly, byly po jejich posouzení ve skartačním řízení nebo mimo skartační řízení buďto předány archivu nebo zničeny, se výrazně mění. Veřejnoprávní původce je nyní povinen takové údaje přímo vymazat, a to nejpozději po uplynutí tří let ode dne předání dokumentů a spisů, ke kterým se údaje o fyzické osobě vztahovaly, archivu nebo jejich zničení. Jde tedy o přísnější formulaci povinnosti vymazání vedených osobních údajů o fyzických osobách ve jmenném rejstříku bez jejich vyřazování ve skartačním řízení nebo mimo skartační řízení.

Stávající ustanovení § 64 odst. 8 AZ se zcela ruší. Původně umožňovalo, aby ve jmenném rejstříku mohly být vedeny osobní údaje osob, které nejsou ani odesílateli, ani adresáty dokumentu, přičemž jejich osobní údaje se vyskytují v dokumentu, případně ve spisu. Účelem tohoto ustanovení byla realizace práva na přístup k osobním údajům podle Obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Jelikož veřejnoprávní původci jsou nyní oprávněni využívat k vedení jmenného rejstříku údaje ze základních registrů podle ustanovení § 5 zákona č. 111/2009 Sb., ustanovení § 64 odst. 8 se bez náhrady ruší.

4. Práce se spisy

Velmi důležité je nové ustanovení § 78c AZ, které uvádí do souladu činnosti, vykonávané veřejnoprávními původci se spisy. AZ a vyhláška dosud stanovovaly postupy jen pro dokumenty. Práce se spisy se z toho důvodu prováděla jen „přiměřeně“ k požadavkům uvedených právních předpisů, neboť ty je výslovně neupravovaly. Jde o ustanovení § 3 až § 13, § 15, § 16, § 46, § 49, § 50, § 53, § 57a, § 64, § 66 až § 68a, § 69, § 70, § 72 až § 74, § 79

a celou přílohu č. 2 AZ, týkající se dosud jen dokumentu. Po nabytí účinnosti novely AZ se budou používat i pro práci se spisy, ledaže by to vylučovala jejich povaha.

5. Nahlížení do archiválií

Kromě nově zavedené povinnosti atestace eSSL doznalo zásadní změnu ustanovení § 37 AZ, stanovující podmínky nahlížení do archiválií v archivech. Novela zrušila stávající odstavce 4 až 9, týkající se práva archivů požádat příslušný správní úřad na úseku archivnictví a výkonu spisové služby o zjištění nezbytných údajů o žadatelích z informačního systému evidence obyvatel v rozsahu, stanoveném odstavci 4 až 9. Změna byla provedena v návaznosti na novou koncepci využívání údajů ze základních registrů a agendových informačních systémů, která byla přijata v souvislosti se zákonem o právu na digitální služby. Právo zjišťovat takové údaje ve stanoveném rozsahu tím mají všechny archivy, a to prostřednictvím ustanovení § 5 zákona č. 111/2009 Sb. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem novela AZ ruší jako nadbytečné rovněž celé ustanovení § 38a AZ.

Archivy vyhotovují na žádost badatelů kopie archiválií v analogové i digitální podobě. Podle ustanovení § 40 odst. 4 AZ potvrzují shodu jím pořízené kopie archiválie v analogové podobě s archiválií v analogové podobě, uloženou v archivu. Pokud jde o vytvoření repliky archiválie v digitální podobě, AZ předpokládá rovněž potvrzení shody. V tomto případě však není zřejmé, jak bude provedeno; jen ze souvislostí, resp. analogicky s potvrzením shody kopie archiválie v analogové podobě by měla být replika rovněž podepsána. Jelikož však tento způsob potvrzení není pro repliku archiválie v digitální podobě vždy vhodný, novela AZ doplňuje ustanovení o větu, podle níž se podpis potvrzení shody na pořízené replice archiválie v digitální podobě může nahradit kvalifikovanou elektronickou pečetí. Tento způsob je samozřejmě operativnější a nadto nezmění obsah repliky archiválie v digitální podobě.

Podmínky nahlížení do archiválií doplňuje novela ustanovení § 78 odst. 3 AZ. Archiv není podle tohoto ustanovení povinen ověřovat, jsou-li údaje obsažené v archiváliích, které do jeho péče náleží, přesné či pravdivé. Archiv není dokonce oprávněn údaje ani opravovat, i

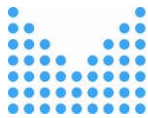

když je jejich nepřesnost nebo nepravdivost bezpečně prokázána. Postavení archivu v záležitosti hodnověrnosti údajů v archiváliích je zcela logické; archiv pečuje o archiválie, tedy vybírá je, eviduje, stará se o jejich fyzický stav, archivně je zpracovává a zpřístupňuje je, ovšem v žádném případě není schopen jakkoli ověřovat jejich obsah a vyjadřovat se k jeho přesnosti či pravdivosti. To není ani v jeho silách. Tento úkol, tedy interpretace obsahu archiválie s vyjádřením se k jeho objektivitě či nepravdě, proto náleží jiným subjektům.

Uvedené ustanovení o vztahu archivu k údajům obsaženým v archiváliích rozšiřuje novela AZ rovněž o vztah archivu k údajům obsaženým v metadatech archiválií v digitální podobě. Vzhledem ke skutečnosti, že archiv není jakkoliv schopen ověřovat údaje obsažené v metadatech archiválií v digitální podobě, byl rovněž v tomto případě použit shodný princip, tedy že archiv není povinen ověřovat ani přesnost či pravdivost metadat.

6. Transakční protokol

V příloze č. 2 AZ je uveden přehled dokumentů, které musí být podle jejich obsahu vždy předloženy k výběru za archiválie. Tento seznam se novelou rozšiřuje o odst. 14, zakládající povinnost předkládat k výběru za archiválie rovněž transakční protokol. Důvodem zařazení tohoto druhu dokumentu do přílohy je skutečnost, že transakční protokol je souborem informací o všech operacích provedených v eSSL, které ovlivnily nebo změnily dokumenty a spisy, případně další entity, a je nezměnitelný. Operace, které sleduje a jejichž výsledek nezměnitelně zaznamenává, jsou vždy tyto: příjem dokumentů v digitální podobě, přetřídění spisu nebo typového spisu v rámci spisového plánu, změny skartačních režimů, úkony spojené s přenosem nebo zničením entit, změny provedené v metadatech věcných skupin, spisů, typových spisů, součástí nebo dokumentů, v digitální podobě, dále změna nebo smazání metadat uživatelem, změny provedené v přístupových oprávněních, vytvoření změny nebo odebrání uživatelů nebo skupiny uživatelů, export nebo přenos, vytvoření znázornění a konečně zničení dokumentů (blíže viz požadavek č. 4.2.1 NS). Jelikož transakční protokol tak podává přehled o všech operacích zejména s dokumenty a spisy a současně umožňuje jejich

rekonstrukci a kontrolu, je nenahraditelným zdrojem informací. Právě proto byl nově zařazen do přílohy č. 2 AZ.

7. Účinnost jednotlivých ustanovení

Nabývání účinnosti jednotlivých novelizovaných ustanovení lze rozdělit v podstatě do tří skupin. Ustanovení § 40 odst. 4, § 64 odst. 5, 6, 7 a 8, § 78 odst. 3, příloha č. 2 a poznámka pod čarou č. 17 AZ nabývají účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení zákona č. 261/2021 Sb., tedy dnem 24. července 2021. Ustanovení § 64 odst. 4 AZ nabývá účinnosti rozdílně, a to část k 24. červenci 2021 a část k 1. lednu 2022. Podrobnou informaci k tomuto ustanovení obsahuje úplné znění AZ, publikované rovněž na stránkách ministerstva.

Ustanovení o povinném uvedení eSSL do souladu s AZ, vyhláškou a NS nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2022. Doba, do které jsou veřejnoprávní původci povinni uvést výkon spisové služby do souladu s požadavky AZ, je však odlišná a liší se podle druhu veřejnoprávních původců. Veřejnoprávní původci podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) až d), i), k) a m) AZ, kraje a hlavní město Praha, jsou povinni uvést výkon spisové služby do souladu s požadavky AZ nejpozději do 31. prosince 2023, veřejnoprávní původci podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. e), g), h), j) a l) AZ a obce s výjimkou hlavního města Praha mají tutéž povinnost nejpozději do 31. prosince 2024.

Ustanovení o atestaci eSSL nabývá účinnosti dnem 1. února 2022.

Uvedený přehled stručně nastiňuje a komentuje změny, k nimž došlo v AZ po jeho novele zákonem č. 261/2021 Sb. Ty se projeví samozřejmě v obou vyhláškách provádějících AZ, tedy ve vyhlášce č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a ve vyhlášce č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby. Obě vyhlášky jsou momentálně ve fázi, kdy jsou připravovány návrhy vypořádávání připomínek uplatněných v meziresortním připomínkovém řízení. Tento materiál proto bude po dokončení a nabytí účinnosti vyhlášek doplněn o všechny změny, které z nich vzejdou.

Ministerstvo vydá rovněž aktualizovanou metodickou příručku pro vedení jmenných rejstříků a zveřejní ji na webových stránkách.

PhDr. Jiří Úlovec
ředitel